

Dr. Salem-ef. Dedović
Kandidat za reisul-ulemu u mandatu 2026-2033.

Program rada kandidata za reisul-ulemu za mandatni period 2026–2033.

Mostar, juli 2026. / safer 1448.

SADRŽAJ

Uvod – vizija Islamske zajednice u vremenu promjena i izazova	3
Jedinstvo, kontinuitet i institucionalna snaga Islamske zajednice	4
Jačanje organizacijskih, kadrovskih i sveukupnih kapaciteta Islamske zajednice.....	5
Vjersko-obrazovna misija i odgoj novih generacija.....	7
Nauka, istraživanje i razvoj islamske misli	8
Porodica kao temelj vjerskog, moralnog i nacionalnog identiteta	9
Vakufi – naslijeđe, odgovornost i razvojna šansa.....	10
Socijalna osjetljivost i društvena odgovornost	12
Bošnjaci u iseljeništvu – jedinstven duhovni i kulturni prostor.....	13
Kultura, pamćenje, identitet i historijska svijest	14
Očuvanje islamske kulturne baštine i vjerski turizam	15
Mediji, digitalna transformacija i savremena komunikacija	16
Međureligijski dijalog i kultura zajedničkog života	17
Međunarodna saradnja i globalna afirmacija Islamske zajednice	17
Zaključak – zajedno u službi vjere, naroda i domovine.....	18
Bio-bibliografija mostarskog muftije dr. Salem-ef. Dedovića	19

Opijačeva tekija u Mostaru

Uvod – vizija Islamske zajednice u vremenu promjena i izazova

Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini (dalje: Islamska zajednica) stoljećima je čuvar i nosilac sistemski organiziranog vjersko-duhovnog, odgojno-obrazovnog i kulturnog života Bošnjaka kao autohtonog evropskog naroda. Islamska zajednica, realizirajući svoju misiju, daje i važan doprinos u očuvanju bošnjačkog nacionalnog i jezičkog identiteta te naše bogate narodne tradicije.

Njena historijski važna uloga u očuvanju vjerskog identiteta, moralnih vrijednosti i društvene prepoznatljivosti (vidljivosti) islama u javnom i društvenom prostoru obavezuje nas na stalno preispitivanje kvaliteta misijskog djelovanja i odgovorno suočavanje s izazovima aktuelnog vremena.

Savremene društvene okolnosti obilježene su ubrzanim tehnološkim razvojem, migracijama, demografskim promjenama, globalnim komunikacijama i promjenama u sistemu vrijednosti. U takvom ambijentu potrebno je tragati za najprihvatljivijim modelima misijskog djelovanja Islamske zajednice, neumorno raditi na jačanju njenih organizacijskih kapaciteta i imati znanje i umijeće da se adekvatno odgovori na sve potrebe vjernika, ali i pluralnog društva u cjelini.

Temeljni cilj Islamske zajednice ostaje očuvanje autentičnog razumijevanja islama, briga za svakog džematliju, jačanje zajedništva muslimana i doprinos općem dobru gdje god naši džemati postoje i djeluju.

Jedinstvo, kontinuitet i institucionalna snaga Islamske zajednice

Sjedište reisul-uleme i Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini

Jedinstvo Islamske zajednice nije pitanje formalne naravi nego je stvar iskrene vjernosti i dosljedne podrške onome što se na principu šure usaglasilo kao zajednički interes i cilj kojem treba stremiti.

Normativna kultura na svim nivoima organiziranja u Islamskoj zajednici treba nastaviti biti u funkciji ostvarenja krajnjeg cilja Islamske zajednice – ispravnog razumijevanja i življenja islama i osiguranja uvjeta za prenošenje emana-ta vjere sljedećim generacijama.

Posebnu pažnju potrebno je posvetiti jačanju institucionalne povezanosti svih organizacijskih nivoa Islamske zajednice, a kroz konkretne primjere saradnje i bratske solidarnosti na djelu iskazivati upućenost jednih na druge u svim prilikama.

Sve uprave Rijaseta, uredi i odjeli prvenstveno kroz radne posjete moraju biti mnogo prisutniji na terenu radi ne-

posrednog sagledavanja izazova, potreba i mogućnosti za unapređenje rada.

Redovna i otvorena komunikacija s djelatnicima Islamske zajednice doprinosi izgradnji međusobnog povjerenja, pravovremenom prepoznavanju problema i dijeljenju odgovornosti za razvoj i napredak Islamske zajednice. Važno je naglasiti da je kompletna administracija Islamske zajednice tu da bude efikasan servis u realizaciji njene osnovne misije – pozivanja na dobro, a odvrćanja od zla.

Islamska zajednica otvorena je za saradnju sa svim relevantnim društvenim faktorima, promovirajući ono što je opće dobro, a suzbijajući ono što predstavlja opće društveno zlo i anomaliju.

Stoga ona mora očuvati svoju autonomnost (samostalnost) i institucionalni integritet, uz jasno distanciranje od svih oblika političkog i drugih vanjskih utjecaja na njena unutrašnja pitanja i slobodu organiziranja.

Svečana dodjela murasela imamima i vjeroučiteljima s područja Muftiluka bihačkog, 16. oktobar 2024.

Jačanje organizacijskih, kadrovskih i sveukupnih kapaciteta Islamske zajednice

Uspješan misijski rad Islamske zajednice zahtijeva kontinuirano unapređenje kadrovskih, materijalnih i institucionalnih kapaciteta.

Službenici koji obavljaju vjersko-prosvjetne, administrativno-pravne, finansijsko-računovodstvene i druge stručne poslove predstavljaju nosioce časnog emaneta misije i odgovorne službe u Islamskoj zajednici.

Posebnu pažnju potrebno je posvetiti afirmiranju principa da imenovanja na

odgovorne funkcije budu zasnovana prvenstveno na stručnosti, ostvarenim rezultatima rada, moralnom integritetu i sposobnosti rukovođenja. Takav pristup doprinosi jačanju povjerenja u Islamsku zajednicu, unapređenju kvaliteta rada i motiviranju većeg broja sposobnih i odgovornih ljudi da preuzimaju povjerene dužnosti.

Imami su nosioci svih vjerskih, obrazovnih i društvenih aktivnosti u džematima i medžlisima, zbog čega im je, uslijed različitih društvenih izazova i svojev-

sne krize imamskog poziva, neophodna sistemska podrška.

Potrebno je stvarati još bolje uvjete da se u svim medžlisima adekvatno materijalno vrednuje rad imama, nalazeći način da se njihova primanja i ostale pri-nadležnosti ujednače na nivou cijele Bosne i Hercegovine, što će otvoriti prostor za fleksibilni-je prihvatanje službe u medžli-sima i džematima udaljenim od velikih centara.

Misijski rad svih službenika institucionalno treba biti pre-poznat kroz jasne kriterije na-građivanja i napredovanja te osiguravanja kvalitetne stručne eduka-cije i profesionalnog razvoja.

Udruženje ilmijje treba biti aktivan uče-snik u procesu artikuliranja potreba ule-me s terena i davanju prijedloga za una-pređenje imamske službe.

Posebnu važnost imaju uključivanje mlađih generacija imama na početku misijskog djelovanja kroz sistem podrš-ke i mentorstva te stvaranje ambijenta u kojem će se znanje, iskustvo i odgovor-nost prenositi između generacija.

Neophodno je kontinuirano osavre-menjivati i kritički propitivati kvalitet stručnog usavršavanja svih službenika, unapređivati administrativne procese u skladu s aktuelnim potrebama te, prate-ći savremena društvena kretanja, dužnu pažnju posvetiti digitalnoj transforma-ciji, koja omogućava i savremene dina-mične modele djelovanja. Međutim, oni ne trebaju i ne mogu isključiti one tradi-

cionalne obrasce misijskog djelovanja vezane za živu riječ imama iz mihraba, s minbera i ćursa.

Digitalni alati vrlo su poželjno sredstvo za unapređenje efikasnosti, dostupno-sti usluga i komunikacije sa članovima Zajednice i trebaju biti korišteni i razvi-jani na svim nivoima djelovanja. U cilju finansijske stabilnosti Zajednice po-trebno je unapređivati sistem članarine modernizacijom evidencija i digitaliza-cijom procesa naplate.

S obzirom na neujednačene kadrovske, finansijske i administrativne kapacitete naših medžlisa na terenu, potrebno je da muftijstva, kao srednji nivo organi-ziranja, i Rijaset, kao najviši nivo, nađu rješenje kojim će ovaj deficit biti pre-brođen, odnosno osigurati materijalna sredstva kako rad i funkcioniranje ne bi bili dovedeni u pitanje.

Medresa "Reis Ibrahim-ef. Maglajlić" u Banjoj Luci

Vjersko-obrazovna misija i odgoj novih generacija

Vjerski odgoj i obrazovanje okosnica su u misiji Islamske zajednice.

Vrtićima i predškolskim igraonicama pod okriljem Islamske zajednice potrebno je poklanjati još više pažnje te otvarati nove, posebno imajući u vidu da se odgojnim radom s ovom populacijom stječe prilika i za komunikaciju i saradnju sa širokim krugom roditelja.

Budući da se veliki broj djece mektepskog uzrasta bavi različitim vannastavnim aktivnostima, a i da njihovi roditelji u velikim urbanim centrima dane vikenda prilagođavaju sebi, proces mektepskog poučavanja treba biti fleksibilan da bi se postigao željeni cilj – veće i redovnije prisustvo djece u mektebu. Realizacija nastave islamske vjeronauke, prisustvo

vjeroučitelja u javnim školama više od tri decenije u osnovnim i srednjim školama te savjetnika pri pedagoškim zavodima u nekim kantonima ozbiljno je postignuće, koje traži permanentnu brigu i pružanje kontinuirane kvalitetne stručne edukacije vjeroučiteljima.

Posebnu pažnju potrebno je posvetiti mladima kroz programe koji će odgovarati njihovim potrebama i izazovima savremenog života, uz afirmaciju znanja, odgovornosti i učešća u džematima te proaktivnije uključivanje mladih u rad naših džemata u svim vjersko-prosvjetnim i društveno korisnim aktivnostima.

Savremeno društvo suočava se sa sve izraženijom moralnom i odgojnom krizom, koja se ogleda u različitim oblicima devijantnog ponašanja i u porodici i u širem društvu. Stoga je potrebno iskoristiti dosad nedovoljno prepoznat potencijal naših duhovnih centara – tekija i zavija, koji se tradicionalno bave odgojem i izgradnjom zdrave muslimanske ličnosti.

Nauka, istraživanje i razvoj islamske misli

Uloga visokoškolskih obrazovnih ustanova i naučnih centara Islamske zajednice, koji jesu nosioci progresivne akademske misli i odgovornog intelektualnog angažmana u društvu, treba biti prepoznata i u realnom životu naše Zajednice, našim džematima, među našim džematlijama.

U savremenim okolnostima, kad posebnu važnost imaju naučno istraživanje, kritičko promišljanje i sposobnost odgovornog suočavanja s novim pitanjima i izazovima, učešće i doprinos zaposlenika s naših visokoškolskih ustanova i drugih institucija prijeko su potrebni.

Visokoškolske ustanove Islamske zajednice u koordinaciji s Upravom za obrazovanje i nauku, uz svoju primarnu obrazovnu misiju, trebaju biti nosioci kontinuiranog i sistematskog naučno-istraživačkog rada.

Potrebno je uspostaviti obavezu realizacije sveobuhvatnih istraživačkih projekata koji će se baviti pitanjima od važnosti za vjerski, društveni, kulturni i institucionalni razvoj Zajednice. Tako će visokoškolske ustanove dodatno potvrditi svoju društvenu odgovornost i opravdati svoju ulogu kao stručna i intelektualna središta Islamske zajednice.

Također je potrebno, i kratkoročno i dugoročno, utvrditi prioriteta istraživačka područja i teme od strateške važnosti za budućnost Islamske zajednice. Ove teme trebaju obuhvatiti pitanja razvoja

Fakultet islamskih nauka Univerziteta u Sarajevu

vjerskog života, obrazovanja, odgoja, demografskih i društvenih promjena, položaja muslimana u savremenom društvu, institucionalnog razvoja, djelovanja u dijaspori, kao i drugih izazova koji zahtijevaju naučno utemeljene analize i odgovore.

Rezultati istraživanja trebaju poslužiti za izradu i usvajanje strategija i akcijskih planova rada i razvoja Islamske zajednice (sagledavanje rada organa, ustanova i službi Islamske zajednice te ih koristiti kao osnovu za kvalitetnije planiranje, donošenje odluka i pokretanje novih programa u radu).

Uloga Uprave za nauku i obrazovanje ogleda se u poticanju, koordinaciji i povezivanju obrazovnih i naučnih kapaciteta s potrebama organizacijskih jedinica Islamske zajednice.

Posebnu pažnju potrebno je posvetiti strateškom planiranju izdavačke djelatnosti, izboru tema i autora, kao i većem povezivanju “El-Kalema” s obrazovnim i naučnim ustanovama Islamske zajednice. Izdavački projekti trebaju još više biti usklađeni s potrebama vjernika, obrazovnog sistema i savremenih izazova s kojima se Islamska zajednica suočava.

Polaznici vrtića “Reuda”, Novi Pazar

Porodica kao temelj vjerskog, moralnog i nacionalnog identiteta

Savremeni izazovi s kojima se suočavaju naše porodice, prvenstveno kroz različite društvene, moralne i ekonomske izazove, zahtijevaju snažniju institucionalnu podršku i sistemski pristup.

Potrebno je razvijati programe koji afirmiraju bračne i porodične vrijednosti, pružaju podršku natalitetu i odgovor-

nom roditeljstvu, jačaju ulogu žene u misiji Zajednice te doprinose očuvanju stabilne i zdrave porodice.

Afirmacija braka, porodice i potomstva, odnosno pronatalitetna politika treba biti u vrhu prioriteta ne samo Odjela za brak i porodicu nego i svih drugih organizacijskih jedinica Islamske zajednice.

Vakufi – naslijeđe, odgovornost i razvojna šansa

Vakufi su najvažniji materijalni resurs za kvalitetno, funkcionalno i slobodno djelovanje Islamske zajednice. Treba ih posmatrati kao strateški resurs za nesmetano funkcioniranje i održivi razvoj obrazovnih, kulturnih, socijalnih i privrednih aktivnosti od interesa za Zajednicu.

Potrebno je još snažnije nastaviti aktivnosti na zaštiti vakufske imovine, unapređenju modela upravljanja vakufima te pokrenuti nove razvojne projekte koji će osigurati njihovu ekonomsku održivost i stvarati dugoročnu vrijednost, sve u cilju što veće samostalnosti Islamske zajednice.

Nužno je sačiniti kvalitetnu analizu / studiju koja će donijeti egzaktno podatke o potencijalu vakufske imovine i trenutne iskoristivosti na nivou svakog medžlisa kad je riječ o poslovnim prostorima, zgradama, kućama i stanovima, baščama i oranicama, livadama i šumama (općenito svim nekretninama), uvažavajući sve različitosti, te usvojiti smjernice za korištenje vakufske imovine.

Imajući u vidu činjenicu da visok postotak vakufske imovine nije stavljen u funkciju i da nema prihoda od nje, potrebno je na osnovu ekonomskih studija i finansijskih procjena odlučno i odgovorno ući u proces stavljanja te imovine u prihodovnu funkciju, a neke od smjernica za korištenje vakufske imovine mogu biti:

- zainteresiranim investitorima ponuditi mogućnost zajedničkog ulaganja i dijeljenja dobiti;

- zainteresiranim zakupcima ponuditi dugoročni zakup vakufske imovine (što podrazumijeva samostalno ulaganje i priznavanje uložених sredstava kroz tačno utvrđeni period trajanja zakupa);
- potencijalno neiskoristivu i neatraktivnu vakufsku imovinu zamijeniti odgovarajućom nekretninom ili prostorom u nekoj drugoj sredini (iste ili više vrijednosti), koji će dugoročno donositi stabilan prihod određenom medžlisu.

Odnos prema vakufskoj imovini i općenito imovini Islamske zajednice mora biti na najvišem nivou moralne i materijalne odgovornosti; ona ne smije trpjeti loše procjene, štetne aranžmane i nedorasle upravnike. Svaka šteta nanese na vakufu i imovini Islamske zajednice mora biti temeljito ispitana, a oni koji su nesavjesnim djelovanjem uzrokovali štetu ili, pak, nemar u pogledu iskoristivosti vakufske imovine zaslužuju da s odgovornih mjesta budu uklonjeni te da snose materijalnu i krivičnu odgovornost za pričinjenu štetu.

Vakuf treba biti prepoznat kao zajednička odgovornost svih organizacijskih dijelova Islamske zajednice, a ne samo institucija koje neposredno upravljaju vakufskom imovinom.

Sve ustanove i organizacijske jedinice koje koriste sredstva i resurse Islamske zajednice trebaju biti aktivno uključene u afirmaciju i razvoj vakufa i poticanje novih uvakufljenja. Odgovoran odnos prema vakufu i njegovo unapređenje predstavljaju važan temelj dugoročne institucionalne stabilnosti i održivosti Islamske zajednice.

Uprava za ekonomske i finansijske poslove, kao i Vakufska direkcija, uz svo-

Aladža džamija u Foči, svečano otvorena 4. maja 2019. Njena obnova završena na 470. godišnjicu njene izgradnje.

je osnovne nadležnosti, trebaju imati snažniju razvojnu funkciju kroz izradu ekonomskih analiza, pripremu i realizaciju investicijskih projekata, razvoj novih izvora prihoda, efikasnije korištenje ekonomskih potencijala i unapređenje finansijske održivosti Islamske zajednice te praćenje realizacije usvojenih smjernica. Također se trebaju usmjeriti na stvaranje novih ekonomskih vrijednosti, razvoj projekata od dugoročne važnosti, traženja donatora i investitora, pomoć u izradi projekata te uspostavljanje održivih modela finansiranja.

Finansijska održivost Islamske zajednice nije cilj sama po sebi nego sredstvo za snažnije ostvarivanje osnovne misije. Ekonomski razvoj, unapređenje vakufskog potencijala i nalaženje novih izvora prihoda trebaju prvenstveno biti usmjereni ka jačanju vjerskog, obrazovnog, odgojnog, kulturnog i humanitarnog djelovanja Islamske zajednice. Tako ekonomske aktivnosti dobi-

jaju puni smisao, kao podrška razvoju i ostvarivanju ukupne društvene uloge Islamske zajednice.

Budući da proces restitucije još nije okončan, potrebno je, u saradnji s advokati-
ma koji su upućeni u relevantne sudske prakse i pravne mogućnosti koje proizla-
ze iz odluka Evropskog suda za ljudska prava, analizirati opravdanost eventualnog pokretanja sudskih postupaka radi ostvarivanja prava na naknadu. Naime, prema praksi Evropskog suda za ljudska prava, imovina koju je država oduzela i zadržala u svom vlasništvu predstavlja osnov za naknadu, pri čemu takav zahtjev nije podložan zastari.

U vezi s navedenim potrebno je primijeniti praksu Evropskog suda za ljudska prava, na koju su upućeni i Ustavni sud Bosne i Hercegovine i niži sudovi, s obzirom na to da je donošenje rješenja o nacionalizaciji akt utvrđivanja javnog interesa, zbog čega u pogledu potraživanja naknade ne nastupa zastara.

Centar za stare osobe Medžlisa Islamske zajednice Mostar u Podveležju, izgrađen kreditnim sredstvima Islamske banke za razvoj iz Džide.

Socijalna osjetljivost i društvena odgovornost

Vjerničko dostojanstvo u direktnoj je vezi s osiguravanjem osnovnih materijalnih pretpostavki za njegovu egzistenciju. Islamska zajednica, uz svoju primarnu misijsku ulogu tumača i prenošenja učenja islama, kroz svoj utemeljeni koncept organiziranog prikupljanja sredstava zekata i sadekatul-fitra (Bejtul-mal) na djelu mora iskazivati potrebni nivo socijalne osjetljivosti i solidarnosti prema najranjivijim kategorijama društva, uključujući starije osobe, osobe s invaliditetom i porodice u stanju socijalne potrebe, a posebno prema onima koji su bili u službi Islamske zajednice.

Populacija treće životne dobi u našem društvu sve je brojnija, pa koncept bri-

ge na bazi iskustva Centra za stare u Mostaru treba biti razmotren i u drugim medžlisima i muftijstvima.

Islamska zajednica posredstvom svog Ureda za društvenu brigu i kroz svoju razgranatu organizacijsku mrežu na terenu ima kapacitet samostalno realizirati humanitarne programe pomoći u korist socijalno ugroženih kategorija stanovništva, razvijati humanitarne aktivnosti, podržavati manje džemate i afirmirati vrijednosti solidarnosti i društvene odgovornosti.

Radi bolje efikasnosti, koordinacije i racionalnijeg korištenja postojećih kapaciteta potrebno je objedinjavanje Ureda za zekat i Ureda za društvenu brigu, čime bi se omogućili snažnije povezivanje prikupljanja i raspodjele zekata sa širim humanitarnim i socijalnim djelovanjem Islamske zajednice, bolja identifikacija potreba na terenu, efikasnije usmjeravanje pomoći i kvalitetnije planiranje društveno odgovornih projekata.

Obilježavanje Dana Sandžaka i Dana državnosti Bosne i Hercegovine, 24. novembra 2024. u Džematu Balingen, MIZ Baden-Württemberg.

Bošnjaci u iseljeništvu – jedinствен duhovni i kulturni prostor

Bošnjaci koji žive izvan domovinskih zemalja važan su dio našeg ukupnog duhovnog, kulturnog i nacionalnog prostora. Očuvanje njihove povezanosti s Islamskom zajednicom i državom Bosnom i Hercegovinom od strateške je važnosti.

Taj proces nije jednosmjernan nego uključuje objektivno sagledavanje državnopravnih i društveno-političkih okolnosti u kojima se organiziraju i djeluju naši džemati u dijaspori.

Džemati u dijaspori kroz svoj misijski i kulturni angažman trebaju imati kontinuirane programe usmjerene na afirmaciju bosanskog jezika i kulturnog identiteta, što podrazumijeva uspostavljanje sistemskih projekata sa Zajednicom u domovinskom prostoru.

Poseban je izazov očuvanje identiteta mlađih generacija rođenih izvan domovine, zbog čega je potrebno razvijati više programa njihovog povezivanja s domovinom i Zajednicom kroz ljetne

škole i kampove i druge oblike susreta koji jačaju njihov identitet, pripadnost i kontinuitet veze s matičnom sredinom.

Na tom polju potrebno je posredstvom Uprave za vanjske poslove i dijasporu aktivirati ljetne programe u svim bosansko-hercegovačkim medresama, poput “Male medrese”, koju realizuje Islamska zajednica Bošnjaka Sjeverne Amerike s Medresom “Osman-ef. Redžović” u Visokom.

Naročitu pažnju potrebno je posvetiti uključivanju intelektualnog, stručnog i privrednog potencijala dijaspore u razvojne projekte Islamske zajednice. Islamska zajednica u dijaspori važan je resurs koji, uz svoju finansijsku podršku, može doprinijeti i znanjem, iskustvom, stručnim kapacitetima, poslovnim vezama i međunarodnim kontaktima.

Potrebno je razvijati modele saradnje koji će omogućiti snažnije povezivanje naših ljudi u svijetu s projektima i inicijativama Islamske zajednice, posebno u područjima obrazovanja, zdravstva, ekonomskog razvoja, vakufa, humanitarnog djelovanja i drugih strateških područja. Tako dijasporu ne bismo posmatrali samo kao izvor materijalne podrške nego kao važnog partnera u razvoju i jačanju ukupnih kapaciteta Islamske zajednice, a time i Bosne i Hercegovine.

Memorijalni centar Srebrenica

Kultura, pamćenje, identitet i historijska svijest

Program “Tezkiretnama”, kojim je uspostavljena institucionalna kultura sjećanja na inspirativna životna djela naših istaknutih alima, vakifa, intelektualaca i društvenih djelatnika, koji su svojim radom ostavili trajan pečat u historiji Islamske zajednice i bošnjačkog naroda, treba biti kvalitetno osmišljan, dopunjavan i afirmiran na svih organizacijskim nivoima Islamske zajednice.

Posebnu važnost imaju prezentacija te naučna i stručna valorizacija arhivske građe i memorijalnih lokaliteta, gdje

posebno mjesto zauzimaju naša tradicionalna dovišta, ali i sva druga svjedočanstva kolektivnog pamćenja o višestoljetnom prakticiranju islama kao vjere i kulture na ovim prostorima.

Istovremeno, važno je razvijati programe koji doprinose boljem prenošenju kulturnog i duhovnog naslijeđa na mlađe generacije. Kultura pamćenja nije samo prepričavanje prošlosti i prisjećanje nego odgovorno čuvanje vrijednosti i iskustava koja mogu biti oslonac u suočavanju sa savremenim izazovima.

Tekija u Blagaju

Očuvanje islamske kulturne baštine i vjerski turizam

Bogato kulturno-historijsko naslijeđe u vlasništvu Islamske zajednice, u što spadaju drevne džamije, tekije i zgrade starih izvornih medresa upisane na listu nacionalnih spomenika države, za sve više rastuću granu vjerskog, a i turizma općenito, izvrstan je potencijal koji nije ni blizu iskorišten, a što bi moglo biti vrlo važna stavka u budžetima medžlisa, iz koje bi se ti objekti mogli održavati (amortizacija), a ostatak usmjeriti u misijske svrhe. Mogućnosti koje su na raspolaganju Islamskoj zajednici na planu vjerskog turizma bitne su i za

prezentaciju islama i autohtone vjerske prakse i kulture bosanskohercegovačkih muslimana brojnim i različitim profilima gostiju iz cijeloga svijeta.

Potrebno je intenzivirati aktivnosti na stručnoj valorizaciji, multimedijalnoj prezentaciji i promociji vakufskih objekata, važnih historijskih lokaliteta, poput džamija, kulturnih centara i drugih objekata od važnosti za islamsku tradiciju i identitet muslimana na ovim prostorima.

Media centar Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini

Mediji, digitalna transformacija i savremena komunikacija

Savremeni medijski prostor odavno je postao jedno od ključnih područja oblikovanja javnog mišljenja i društvenih vrijednosti. Zbog toga je potrebno kontinuirano unapređivati i razvijati savremen i profesionalan medijski nastup te osigurati snažnije i kvalitetnije prisustvo Zajednice u javnom i digitalnom prostoru jačajući kapacitete Media centra Islamske zajednice na polju vlastite produkcije. Posebnu pažnju potrebno je posvetiti borbi protiv dezinformacija, govora mržnje i manipulacija koje narušavaju ugled Islamske zajednice i društvenu koheziju pravovremenim, tačnim i vjerodostojnim informiranjem javnosti.

Muftija Dedović i episkop zahumsko-hercegovački i stonsko-primorski na Čavkarici, mjestu srpskog zločina nad Bošnjacima 1941.

Muftija Palestine i imam Mesdžidul-Aksa iz Kudsa šejh Muhamed Ahmed Husein u posjeti Muftijstvu mostarskom 10. decemba 2014.

Međureligijski dijalog i kultura zajedničkog života

Bosna i Hercegovina stoljećima je prostor susreta različitih religija, kultura i tradicija. U takvom ambijentu međureligijski dijalog jedan je od ključnih temelja izgradnje povjerenja, mira i društvene stabilnosti. Islamska zajednica, kao nosilac i perjanica međureligijskog dijaloga u Bosni i Hercegovini, nastaviti će promovirati kulturu poštovanja, otvorenog dijaloga i međusobnog uvažavanja.

Potrebno je dodatno razvijati saradnju s drugim vjerskim zajednicama koliko je to moguće, inicirati i podržavati zajedničke društveno korisne projekte te zajedničkim djelovanjem doprinositi jačanju društvene kohezije, solidarnosti i kulture mira.

Međunarodna saradnja i globalna afirmacija Islamske zajednice

Islamska zajednica predstavlja respektabilnu i međunarodno prepoznatu vjersku instituciju s bogatim iskustvom organiziranja vjerskog života muslimana u evropskom društvenom i kulturnom kontekstu te je vjerodostojan partner u međunarodnim odnosima.

Potrebno je nastaviti razvijati i jačati veze s islamskim institucijama u svijetu, međunarodnim organizacijama, akademskim centrima i drugim relevantnim partnerima te učestvovati u međunarodnim forumima od važnosti za muslimane i savremeno društvo te naročitu pažnju posvetiti predstavljanju bosanskohercegovačkog iskustva u organiziranju vjerskog života muslimana, afir-

maciji vrijednosti umjerenosti, dijaloga, suživota i društvene odgovornosti, kao i razvoju akademske, naučne i kulturne saradnje. Ovakav pristup doprinosi razmjeni znanja i iskustava, jačanju međunarodnog ugleda Islamske zajednice i promoviranju univerzalnih vrijednosti islama.

Istovremeno, potrebno je razvijati mrežu saradnje s društvenim aktivistima, udruženjima i organizacijama širom svijeta te s prijateljima i partnerima Islamske zajednice i na Istoku i na Zapadu.

Sistemske povezivanjem svih ovih potencijala moguće je stvarati nove prilike za saradnju, razmjenu iskustava i zajedničke projekte te dodatno ojačati prisustvo i ulogu Islamske zajednice u međunarodnom prostoru.

Pažnju je potrebno posvetiti i prevođenju i objavljivanju odabranih izdanja “El-Kalema” na stranim jezicima kako bi se vrijedna djela islamske misli, iskustvo Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i doprinos domaćih autora učinili dostupnijima široj međunarodnoj javnosti.

Zaključak – zajedno u službi vjere, naroda i domovine

Islamska zajednica ostaje trajno opredijeljena za prenošenje i propagiranje koncepta promocije dobra, a odvrćanja od zla, jačanje institucionalne stabilnosti, afirmaciju vakufa, kulturu dijaloga u pluralnom društvu i jačanje zajedništva među muslimanima kroz koncept šure (dogovaranja o zajedničkim stvarima).

Mnogi naši medžlisi i džemati, uz opće izazove u radu, suočavaju se i sa specifičnim lokalnim poteškoćama, zbog čega je potrebno jačati zajednički i koordiniran pristup njihovom rješavanju stalnom saradnjom, podrškom i razmjenom iskustava unutar Islamske zajednice.

Odgovor na izazove savremenog doba zahtijeva mudrost, odgovornost, znanje i institucionalnu snagu. Upravo na tim principima potrebno je graditi budući razvoj Islamske zajednice, vodeći računa o stvarnim potrebama muslimana, interesima Zajednice i općem dobru društva u kojem djeluje.

Bio-bibliografija mostarskog muftije dr. Salem-ef. Dedovića

Osnovni biografski podaci i obrazovanje

Salem-ef. Dedović, sin Nazifa i Aiše (rođ. Omerika), rođen je 7. aprila 1976. u Gornjoj Bijenji, općina Nevesinje. Unuk je hadži Mehe Dedovića, samoukog hodže, koji je u nedostatku imamskog kadra poslije Drugog svjetskog rata u nevesinjskim selima obavljao dužnost ramazanskog imama, a koji je zbog optužbe za pripadništvo pokretu Mladi muslimani tokom 1949. odležao više mjeseci u u zloglasnoj mostarskoj Čelovini.

Osnovnu školu “Risto Proroković” pohađao je u Donjoj Bijenji. U Gazi Husrev-begovu medresu u Sarajevu upisao se uoči agresije, a nakon prekida u radu škole zbog rata, iz Mostara uspijeva doći u Sarajevo i nastavlja školovanje u ratnim uvjetima, a okončava ga 1996. U Mostaru živi od 1992.

Nakon Medrese odlazi na studij u Egipt, i to u prvoj poslijeratnoj grupi bh. studenata, s kojom je obnovljeno slanje naših studenata na studij u Kairo, na čuveni Al-Azhar. Diplomirao je 2001. na Odsjeku za arapski jezik i historiju arapske književnosti na Fakultetu za arapski jezik Univerziteta Al-Azhar.

Postdiplomski studij pohađao je na Fakultetu islamskih nauka Univerziteta u Sarajevu gdje je na katedri šerijatskog prava odbranio magistarski rad pod naslovom “Vakufi u Mostaru od 1931. do

2013. godine.” Na istom Fakultetu okončao je i doktorski studij u naučnom području Historija šerijatskog prava s disertacijom *Šerijatskopravne teme u djelu Mustafe Sidkija Sarajlića*, mostarskog muftije u prvoj polovini 19. stoljeća.

Oženjen je Aidom Maksumić, s kojom ima jednog sina.

Kretanje u službi

- Za vrijeme ljetnih studentskih ferija obavljao dužnost imama i hatiba u mostarskim džematima i u Medžlisu Islamske zajednice Prozor
- Nakon studija obavljao imamsko-hatibsku i mualimsku dužnost i u Stocu.
- Više od decenije hatib u Džamiji Ahmed-age Lakišića u Mostaru
- Nastavnik arapskog jezika u OŠ “Bijelo Polje” kod Mostara
- Profesor Islamske vjeronauke u Gimnaziji Mostar i Srednjoj medicinskoj školi
- Profesor arapskog jezika u Gimnaziji Mostar, Drugoj gimnaziji i asistent za arapski jezik na Fakultetu humanističkih nauka Univerziteta “Džemal Bijedić” u Mostaru
- Profesor u Karađoz-begovoj medresi
- Od 1. septembra 2006. do 24. maja 2014. na dužnosti glavnog imama Medžlisa Islamske zajednice Mostar
- Od 24. maja 2014. na poziciji mostarskog muftije
- Pročelnik Opijačeve tekije u Mostaru

Članstvo u tijelima i upravnim organima Islamske zajednice i voditelj specijaliziranih odgojno-edukativnih programa

- Član Skupštine Udruženja ilmijje 2006–2010.
- Član Sabora Islamske zajednice 2010–2014.
- Predsjednik Upravnog odbora vrtića “Zemzem”, čiji je osnivač Medžlis Islamske zajednice Mostar, od njegovog osnivanja 2012. do 2015.
- Od 2015. do danas predsjednik je Školskog odbora Karađoz-begove medrese
- Jedan od osnivača Centra za učenje Kur’ana Mostar 2011.
- Deset godina voditelj programa “Kurs islama za srednjoškolce”
- Osnivač specijaliziranog odgojno-edukativnog projekta “Sehara” za muslimanke 2008.
- Pokretač projekata za polaznike mekteba Mektepska olimpijada, Kamp za mujezine te svečane mektepske akademije
- Inicijator uspostave Karađoz-begove biblioteke u prostoru Kulturnog centra “Kralj Fahd”

Vakufski projekti u kojima je učestvovao i dao puni doprinos za njihovu realizaciju

- Zgrada Studentskog hotela u Mostaru
- Obnova kompleksa Tekije na Vrelu Bune u Blagaju
- Centar za stare i turističko odmaralište u Podveležju

- Izgradnja zgrade vrtića “Zemzem” u Mostaru
- Edukativni centar u Glamoču
- Povrat u posjed i revitalizacija Šišman Ibrahim-pašine medrese u Počitelju

Obnova džamija od kulturno-historijske važnosti i infrastrukturnih objekata Islamske zajednice

- Careva džamija i adiministrativno sjedište Islamske zajednice u Nevesinju
- Džamija Velijuddina Bakrača sa sahat-kulom u Nevesinju
- Džamija u Pridvorici, gatački Borač
- Džamija Muje Kotezlije, Kotezi (Trebinje)
- Tucakovića džamija, Rabrani (Neum)
- Hadži Balina džamija u Mostaru
- Opijačeva tekija u Mostaru
- Sinan-pašina (Atik) džamija u Mostaru
- Vraćanje u posjed i uspostava vjerskog života u Sultan-Selimovom mesdžidu na Starom mostu

Naučni, prevodilački i publicistički rad

Objavljene knjige;

- *Mostarski vakufi od 1931. do 2013. godine*
- *Riječ nade: hutbe, govori i intervjui*
- *Putokazi i krikovi iz Hercegovine*
- *Put vjere i odgovornosti*
- *Ramazanske i bajramske poruke 1447. h. g. (hutbe)*

- *Šerijatskopravne teme u djelu Mustafe Sidkija Sarajlića*
- *Dovište na Vrelu Bune u Blagaju* (koautor)
- *Lakišića harem u centru Mostara: trajanje i otimanje / The Lakišića harem in the center of Mostar: history of a seized cemetery* (koautor)

Objavljeni radovi u *Novom Muallimu* i *Glasniku Rijaseta*

- “Nestale mostarske džamije: Hadži Balina džamija u mahali Brankovac”
- “Ramazan: Prilika za poticaj na društveni aktivizam”
- “Odgojno-obrazovne ustanove Karađoz-begova vakufa u Mostaru – historijski pregled”
- “Lakišića harem u Mostaru: Historijat jednog važnog vakufskog lokaliteta”
- “Dovište na Vrelu Bune – čuvar tradicije i identiteta”

Ostalo:

- “Revitalizacija vakufa na području Muftijstva mostarskog” u: Zbornik radova Vakufske direkcije s okruglog stola posvećenog stanju vakufa u Trebinju
- Autor je znatnog broja publicističkih radova koje je objavljivao u *Preporodu*, *Oslobođenju* i sedmičniku *Stav*, a vrlo je prisutan i u javnom medijskom prostoru putem brojnih intervjua, nastupa i izjava o aktuelnim vjerskim i općim društvenim pitanjima
- Napisao je devetnaest recenzija knjiga, monografija i zbornika radova

- Od dolaska na čelo Muftijstva inicirao je redovno publikovanje *Godišnjaka Muftijstva mostarskog i Zbornika radova “Dana mevluda i zikra”*, a čiji je član redakcije

Prijevod s arapskog;

- Prijevod romana *Svjetiljka Ummu Hašim* savremenog egipatskog književnika Jahje Hakkija
- Učestvovao kao koprevodilac u prevođenju osam djela iz biblioteke poznatog egipatskog mufessira (komentatora) Kur'ana Muhammeda Ša'ra: *Halal i haram, Isra i Miradž – velika mu'džiza, Sihir i zavist, Nevidljivi svijet, Primljeni hadž, Nafaka, Kraj svijeta i Žena u Kur'anu* te prvog toma knjige *Fetve Ibn Tejmije*.
- Prijevod pozdravnog govora prof. dr. Ahmeda Tajjiba, šejhul-Azhara, upućenog papi Franji pod naslovom *Radimo zajedno u općem interesu*

Izdavačka djelatnost

- Posebnu pažnju posvetio je razvoju izdavačke djelatnosti Muftijstva mostarskog, dajući snažan zamah objavljivanju brojnih knjiga, monografija, zbornika i drugih publikacija koje afirmiraju islamsku duhovnu, kulturnu i historijsku baštinu Hercegovine te predstavljaju vrijedan doprinos njenom očuvanju i naučnom valoriziranju.
- Ustanovio posebnu godišnju nagradu “Fevzi Mostarac”, koja se dodjeljuje istaknutim naučnim radnicima i alimima za doprinos u istraživanju, proučavanju i prezentiranju kulturne baštine

Hercegovine i afirmaciju duhovnih, općehumanističkih i tradicijskih vrijednosti Bošnjaka Hercegovine.

Međureligijski dijalog i saradnja

- Vrlo snažan doprinos međureligijskom dijalogu i uspostavljanju saradnje među vjerskim zajednicama u Mostaru i Hercegovini u postkonfliktnom društvu dao je iniciranjem brojnih programa posvećenih izgradnji mira i povjerenja među narodima i vjerskim zajednicama te učešćem na naučnim skupovima, simpozijima, okruglim stolovima i edukativnim radionicama.

Priznanja

- Za predan i prepoznatljiv doprinos građenju i afirmaciji mira u teškom poslijeratnom periodu Centar za mir i multietničku saradnju iz Mostara dodijelio mu je godišnje priznanje “Mimar mira” 2017.
- Za izuzetne zasluge u obnovi, razvoju i unapređenju rada Medžlis Islamske zajednice Stolac dodijelio mu je plaketu 2019.
- Za doprinos očuvanju i razvoju duhovne i kulturne baštine islama, tesavvufa

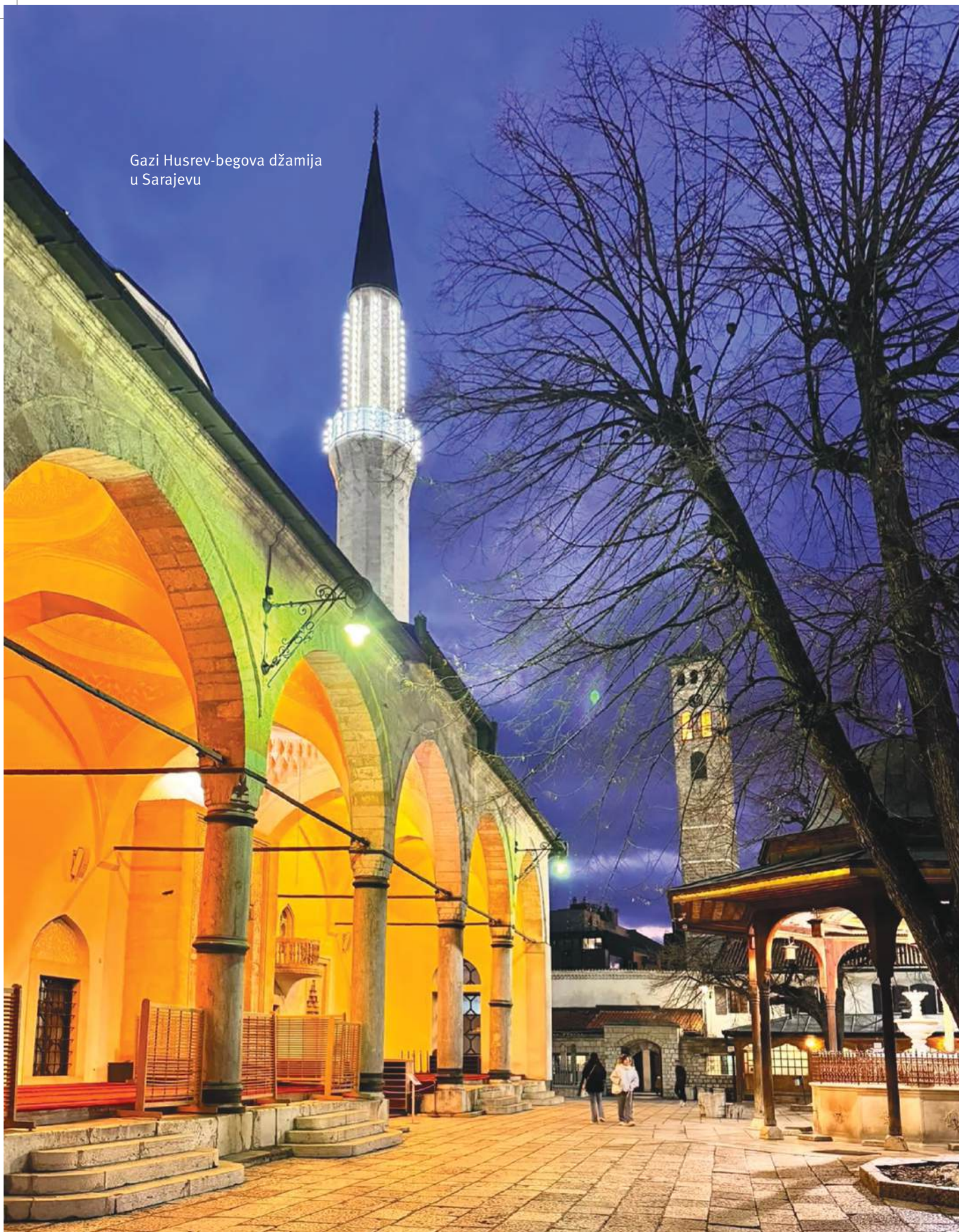
i tarikata te jačanju izuzetne saradnje Tarikatski centar Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini dodijelio mu je zahvalnicu 2024. povodom tradicionalne manifestacije “Dani mevluda i zikra”.

- Za doprinos očuvanju dovišta u Tekiji na Vrelu Bune u Blagaju i afirmaciji vjersko-kulturne manifestacije “Dani mevluda i zikra” Rijaset Islamske zajednica u Bosni i Hercegovini dodijelio mu je priznanje 2025. povodom 50. godišnjice održavanja ove manifestacije.
- Za podršku u radu i razvoju Karađoz-begova medresa u Mostaru dodijelila mu je plaketu 2025. povodom obilježavanja 30 godina obnove rada te ustanove.
- Medžlis Islamske zajednice Konjic dodijelio mu je 2026. plaketu za nesebičnu podršku i izuzetan doprinos stabilizaciji, unapređenju rada i misijskog djelovanja povodom desete godišnjice otvaranja Gradske džamije u Konjicu.
- Povodom obilježavanja 300 godina Džamije Osman-paše Resulbegovića (1726–2026) Medžlis Islamske zajednice Trebinje dodijelio mu je plaketu za nesebičnu podršku i izuzetan doprinos stabilizaciji, unapređenju rada i misijskog djelovanja.

Muje Kotezlije – Hafizova
džamija u Kotezima

Gazi Husrev-begova džamija
u Sarajevu

Štampa:
IC Štamparija Medžlisa Islamske zajednice Mostar